

**Procedura odebrania dziecka z rodziny
w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia
w związku z wystąpieniem przemocy w rodzinie**

§ 1. Postanowienia ogólne

1. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec dziecka, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury przeprowadza się w obecności opiekuna prawnego lub faktycznego dziecka. Jeśli jednak wobec tych osób zachodzi podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec dziecka, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej dziecka (dziadkowie, pełnoletnie rodzeństwo).
2. Czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury wobec dziecka, zwłaszcza w przypadku nieobecności opiekunów prawnych lub faktycznych i innych osób najbliższych przeprowadza się w obecności psychologa.
3. Interweniujący (zarówno pracownik socjalny, funkcjonariusz Policji, pracownik ochrony zdrowia oraz psycholog) dokonują wstępnej diagnozy sytuacji. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec dziecka, formularz „Niebieska Karta część B” przekazuje się opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie przemocy w rodzinie. Formularza nie przekazuje się osobie, co do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.

§ 2. Działania funkcjonariusza Policji

1. Udział funkcjonariusza w czynności odebrania dziecka z rodziny odbywa się na wniosek pracownika socjalnego w oparciu o Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.
2. Przed przystąpieniem do wykonywania przez pracownika socjalnego czynności odebrania dziecka z rodziny w związku z bezpośrednim zagrożeniem życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie, zgodnie z § 3 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie, funkcjonariusz Policji:
  - a) żąda okazania legitymacji przez pracownika socjalnego;
  - b) ustala tożsamość odbieranego dziecka, rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych;
  - c) w razie potrzeby ustala tożsamość lekarza lub ratownika medycznego, pielęgniarki i innych uczestników postępowania, obecnych w miejscu wykonywania czynności;

d) zapoznaje się ze wszystkimi informacjami dotyczącymi dziecka, będącymi w posiadaniu pracownika socjalnego.

3. W trakcie wykonywania przez pracownika socjalnego czynności, o której mowa powyżej, zgodnie z § 4.1 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie, funkcjonariusz Policji ma obowiązek:

a) zapewnić bezpieczeństwo osobiste dziecku, pracownikowi socjalnemu i innym uczestnikom postępowania;

b) w razie potrzeby udzielić pierwszej pomocy i wezwać pogotowie ratunkowe;

c) będąc na miejscu wykonywania przez pracownika socjalnego czynności odebrania dziecka z rodziny, na podstawie informacji i okoliczności faktycznych, ma obowiązek przedstawić swoje stanowisko co do zasadności jego odebrania.

4. Na wniosek pracownika socjalnego funkcjonariusz Policji udziela niezbędnej pomocy przy umieszczeniu dziecka u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej – małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu - w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeksu karnego

(Dz.U. z 2020 r. poz. 1444 z późn. zm.), w rodzinie zastępczej lub całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Funkcjonariusz Policji zapewnia wówczas bezpieczeństwo osobiste dziecku, pracownikowi socjalnemu i innym uczestnikom postępowania. Ustala tożsamość osoby najbliższej, uprawnionego członka rodziny zastępczej lub uprawnionego pracownika placówki opiekuńczo – wychowawczej, w której umieszczone zostanie dziecko.

5. Z przeprowadzonych czynności funkcjonariusz Policji sporządza notatkę urzędową a jej kopię przekazuje do Sądu Rejonowego Wydział Rodzinny i Nieletnich oraz do Ośrodka Pomocy Społecznej.

§ 3. Procedura postępowania pracownika socjalnego

1. Zgodnie z art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe (tj. w godzinach swojej pracy i zgodnie z warunkami określonymi w umowie o pracę wynikającymi z Kodeksu Pracy) ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2020 r. poz. 1444 z późn. zm.), w rodzinie zastępczej lub całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej. W takim przypadku wypełnia się oświadczenie o powierzeniu dziecka odebranego przez pracownika socjalnego. *(Załącznik Nr 1)*

2. Pracownik socjalny GOPS w Brodach w trakcie wykonywania obowiązków służbowych rozpoznaje zagrożenie życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie:

– jeżeli pracownik socjalny w czasie wykonywania swoich obowiązków służbowych stwierdzi bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia dziecka, związane z występowaniem w tej rodzinie przemocy w jakiegokolwiek formie, ma prawo zabrać dziecko z miejsca zdarzenia

- informacje o fakcie przemocy w rodzinie mogą pochodzić również z innego źródła np. z informacji innych osób. Może to być również powiadomienie złożone przez Policję w godzinach pracy Ośrodka.

– przez przemoc w rodzinie należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

3. W przypadku zdiagnozowania bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik wzywa na miejsce funkcjonariusza Policji i przedstawiciela służby zdrowia. Wezwanie funkcjonariusza może mieć formę dowolną, np. zgłoszenie osobiste lub telefoniczne pod numery alarmowe:

- Policja - 997 lub 112,

-KP w Brodach – Dzielnicy 519 534 584 - lub 68 371 20 97

-Przychodnia lekarska lub Pogotowie ratunkowe – 999 lub 112.

4. Pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wykonuje czynności związane z odbiorem dziecka wyłącznie przy asyście funkcjonariusza Policji i przedstawiciela ochrony zdrowia (lekarza, ratownika medycznego lub pielęgniarki).

5. Przy odbieraniu dziecka pracownik socjalny powinien zachować szczególną ostrożność i uczynić wszystko, aby dobro dziecka nie zostało naruszone, a zwłaszcza aby nie doznało ono krzywdy fizycznej i moralnej.

6. Pracownik socjalny powinien zgromadzić w miarę możliwości jak najwięcej przydatnych informacji na temat rodziny, tzn. czy korzysta ona ze świadczeń Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, jeśli tak to z jakiego powodu i w jakiej formie pomoc ta jest świadczona, czy jest to pierwsza interwencja czy kolejna, czy członkowie rodziny mają przydzielony nadzór kuratora etc.

7. Jeśli pracownik socjalny uzna, że to możliwe (jest bezpiecznie, warunki sanitarno-higieniczne odpowiednie, jest osoba, która może czasowo sprawować opiekę) - może pozostawić dziecko w domu rodzinnym, jeżeli sprawca został odizolowany (musi być to dokładnie przemyślana decyzja przez interwenta). W przypadku gdy powyższe rozwiązanie nie jest możliwe – należy starać się zorganizować opiekę dziecku u rodziny, bliskich.

8. Funkcjonariusz Policji na wezwanie pracownika socjalnego udziela pomocy w wykonywaniu czynności, między innymi ustala adres najbliższej osoby wspólnie nie zamieszkującej, rodziny zastępczej lub placówki opiekuńczo – wychowawczej, w której ma być umieszczone dziecko.

9. Fakt pozostawienia dziecka u osoby najbliższej nie zamieszkującej wspólnie, w rodzinie zastępczej, w placówce opiekuńczo-wychowawczej musi zostać potwierdzony stosownym oświadczeniem.

10. Pracownik socjalny GOPS wspólnie z funkcjonariuszem KP w Brodach lub KP w Lubsku i przedstawicielem służby zdrowia podejmuje decyzję w sprawie odebrania dziecka. Ocena sytuacji, w jakiej znalazło się dziecko, a zwłaszcza czy występuje bezpośrednio zagrożenie jego życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie, jest dokonywana zespołowo. Każdy uczestnik prezentuje stanowisko zgodne z wykonywanym zawodem i wiedzą.

11. Ostatecznie po wyczerpaniu powyższych możliwości należy umieścić dziecko w rodzinie zastępczej lub całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej, po uprzednim skontaktowaniu się z pracownikiem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żarach (tel. 068 363 06 80) celem ustalenia dalszego działania, o czym nie później niż w ciągu 24 godzin od odebrania dziecka powiadomić Sąd Rejonowy – Wydział Rodzinny i Nieletnich w Żarach. Zawiadomienie powinno być podpisane przez Kierownika GOPS lub inną osobę upoważnioną.

12. Pracownik socjalny wręcza rodzicom/opiekunom pisemne pouczenie o możliwości złożenia zażalenia na odebranie dziecka. *(Załącznik Nr 2)*

13. W przypadku decyzji rodzica/opiekuna prawnego o złożeniu zażalenia, pracownik socjalny zobowiązany jest udostępnić wzór zażalenia. *(Załącznik Nr 3)* W sytuacji złożenia takiego zażalenia do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, pracownik socjalny niezwłocznie powiadamia Sąd Rejonowy – Wydział Rodzinny i Nieletnich nie później jednak niż w ciągu 24 godzin o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej lub w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej. W przypadku wykonywania czynności w piątek lub dzień poprzedzający święto, pracownik socjalny powiadamia Sąd wysyłając informację faxem w tym samym dniu po zakończeniu czynności. *(Załącznik Nr 4)*

14. Pracownik socjalny ma obowiązek dokumentowania podjętych czynności. *(Załącznik Nr 5)*

15. Pracownik socjalny GOPS w Brodach winien uzyskać na piśmie od przedstawiciela służby zdrowia informację o stanie zdrowia dziecka, stwierdzającą czy dziecko można umieścić u osoby najbliższej nie zamieszkującej wspólnie, w rodzinie zastępczej, w placówce opiekuńczo-wychowawczej, czy też występuje konieczność przewiezienia dziecka do odpowiedniej placówki opieki zdrowotnej.

16. 1) Transport dziecka odbywa się w obecności pracownika socjalnego radiowozem lub wezwaną taksówką. W przypadku transportu dziecka taksówką nad bezpieczeństwem transportu dziecka czuwa przedstawiciel policji. Kiedy zaistnieje konieczność hospitalizacji transport odbywa się za pomocą karetki pogotowia.

2. Koszty transportu taksówką ponosi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brodach.

§ 4. Działania lekarza, ratownika medycznego, pielęgniarki

Przed odebraniem dziecka, do zadań lekarza, ratownika medycznego, pielęgniarki należy:

1. Zapoznanie się ze wszystkimi informacjami dotyczącymi dziecka, będącymi w posiadaniu pracownika socjalnego;
2. Określenie stanu zdrowia dziecka, udzielenie pomocy lekarskiej;
3. Ocena na podstawie informacji i okoliczności faktycznych zastanych na miejscu, stopnia zagrożenia życia lub zdrowia dziecka i przedstawienie pracownikowi socjalnemu swojego stanowiska co do zasadności jego odebrania;
4. Współuczestniczenie z pracownikiem socjalnym i Policjantem w podjęciu decyzji o odebraniu dziecka;
5. Przed odebraniem, w trakcie odbierania i po odebraniu dziecka do zadań lekarza, ratownika medycznego należy czuwanie nad stanem zdrowia dziecka.